Проект!

ЗАКОН ЗА ИЗМЕНЕНИЕ И ДОПЪЛНЕНИЕ НА НАКАЗАТЕЛНИЯ КОДЕКС

(обн., ДВ, бр. 26 от 1968 г.; попр., бр. 29 от 1968 г.; изм., бр. 92 от 1969 г., бр. 26 и 27 от 1973 г., бр. 89 от 1974 г., бр. 95 от 1975 г., бр. 3 от 1977 г., бр. 54 от 1978 г., бр. 89 от 1979 г., бр. 28 от 1982 г.; попр., бр. 31 от 1982 г.; изм., бр. 44 от 1984 г., бр. 41 и 79 от 1985 г.; попр., бр. 80 от 1985 г.; изм., бр. 89 от 1986 г.; попр., бр. 90 от 1986 г.; изм., бр. 37, 91 и 99 от 1989 г., бр. 10, 31 и 81 от 1990 г., бр. 1 и 86 от 1991 г.; попр., бр. 90 от 1991 г.; изм., бр. 105 от 1991 г., бр. 54 от 1992 г., бр. 10 от 1993 г., бр. 50 от 1995 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1995 г. – бр. 97 от 1995 г.; изм., бр. 102 от 1995 г., бр. 107 от 1996 г., бр. 62 и 85 от 1997 г.; Решение № 19 на Конституционния съд от 1997 г. – бр. 120 от 1997 г.; изм., бр. 83, 85, 132, 133 и 153 от 1998 г., бр. 7, 51 и 81 от 1999 г., бр. 21 и 51 от 2000 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2000 г. – бр. 98 от 2000 г.; изм., бр. 41 и 101 от 2001 г., бр. 45 и 92 от 2002 г., бр. 26 и 103 от 2004 г., бр. 24, 43, 76, 86 и 88 от 2005 г., бр. 59, 75 и 102 от 2006 г., бр. 38, 57, 64, 85, 89 и 94 от 2007 г., бр. 19, 67 и 102 от 2008 г., бр. 12, 23, 27, 32, 47, 80, 93 и 102 от 2009 г., бр. 26 и 32 от 2010 г., бр. 33 и 60 от 2011 г., бр. 19, 20 и 60 от 2012 г., бр. 17, 61 и 84 от 2013 г., бр. 19, 53 и 107 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 74, 79 и 102 от 2015 г., бр. 32 и 47 от 2016 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2016 г. – бр. 83 от 2016 г.; изм., бр. 95 от 2016 г., бр. 13, 54, 85 и 101 от 2017 г., бр. 55 от 2018 г., бр. 1, 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 13, 23, 28, 88, 103 и 108 от 2020 г., бр. 9 от 2021 г.; Решение № 12 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 84 от 2021 г.; изм., бр. 53 от 2022 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2022 г. – бр. 79 от 2022 г.; Решение № 1 на Конституционния съд от 2023 г. – бр. 10 от 2023 г.; изм., бр. 67, 82 и 84 от 2023 г., бр. 23, 39, 41 и 42 от 2024 г., бр. 49 от 2025 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2025 г. – бр. 50 от 2025 г.; изм., бр. 54 от 2025 г.; Решение № 8 на Конституционния съд от 2025 г. – бр. 60 от 2025 г.; изм., бр. 61, 64, 65, 87 и 115 от 2025 г. и бр. 27, 32 и 55 от 2026 г.)

§ 1. В чл. 159, ал. 4, т. 2 в края на изречението се добавя „или лице, което е пострадало от трафик на хора“.

§ 2. В Член 159а се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 след думата „транспортира“ се добавя „премества“, след думата „течност“ се поставя запетая и се добавя „за принудителен брак, за сурогатно майчинство, за осиновяване“, а думите „три хиляди до дванадесет хиляди лева“ се заменят с „хиляда и петстотин до шест хиляди евро“.

2. В ал. 2 думата „три“ са заменя с „пет“, а думите „десет хиляди до двадесет хиляди лева“ се заменят с „пет хиляди до десет хиляди евро“.

3. В ал. 3 думата „три“ се заменя с „пет“, а думите „двадесет хиляди до петдесет хиляди лева“ се заменят с „десет хиляди до двадесет и пет хиляди евро“.

§ 3. Член 159в се изменя така:

„Чл. 159в. (1) Който използва лице, пострадало от трафик на хора, за развратни действия, за принудителен труд или за просия, за отнемане на телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност или за да бъде държано в принудително подчинение, за принудителен брак, за сурогатно майчинство или за осиновяване независимо от съгласието му, се наказва с лишаване от свобода от две до осем години и глоба от пет хиляди до десет хиляди евро.

(2) Наказанието по ал. 1 се налага и на този, който като знае, че лице е пострадало от трафик на хора, участва в развратни действия с него, ползва принудителен труд, телесен орган, тъкан, клетка или телесна течност, предоставени от него, или встъпи в принудителен брак с него или ползва сурогатното майчинство от него или го осинови.

(3) Когато деянието по ал. 1 и 2 е извършено спрямо лице, за което деецът знае, че е пострадало от трафик на хора по чл. 159а, ал. 2, наказанието е лишаване от свобода от пет до десет години, конфискация на част или на цялото имущество на виновния и глоба от петнадесет хиляди до двадесет и пет хиляди евро.“

§ 4. Член 159г се изменя така:

„Чл. 159г. За деянието по чл. 159а-159в наказанието е лишаване от свобода от пет до двадесет години и глоба от десет хиляди до петдесет хиляди евро, като съдът може да постанови и конфискация на част или на цялото имущество на дееца:

1. ако представлява опасен рецидив;

2. ако е извършено по особено мъчителен за пострадалия начин или с особена жестокост;

3. ако от деянието са настъпили значителни вредни последици за физическото, душевното или моралното развитие на пострадалия;

4. ако е извършено по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група.“

§ 5. В Особената част, Глава втора „Престъпления против личността“, раздел IX „Трафик на хора“ се създава чл. 159д:

„Чл. 159д. По смисъла на чл. 159а и чл. 159в „сурогатно майчинство“ е налице когато спрямо жена е приложен метод за асистирана репродукция с цел същата да износи бременност вместо друга и след раждането на детето да го преотстъпи на биологичните му родители.“

§ 6. В чл. 210 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 1 се създава т. 6:

„6. ако е извършена от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а.“

2. В ал. 2 думите „точки 4 и 5“ се заменят с „ал. 1“.

§ 7. В чл. 212 се правят следните изменения и допълнения:

1. В ал. 2 след думата „съставяне“ се добавя „или използване“;

2. Създава се нова ал. 3:

„(3) Наказанието по ал. 1 се налага и на онзи, който чрез съставяне или използване на документ с невярно съдържание, на неистински или преправен документ умишлено стане причина да се внесат неверни обстоятелства или изявления в официален документ, съставен за да се докаже, че съществуват или не съществуват или че са прекратени или изменени права върху чуждо движимо или недвижимо имущество, и по този начин получи без правно основание или съзнателно даде възможност на друго физическо или юридическо лице да получи без правно основание такова имущество.“;

3. Досегашните ал. 3 и 4 стават съответно ал. 4 и 5;

4. Досегашната ал. 5 става ал. 6 и в нея след думите „особено тежък случай“ се добавя „или извършена от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а“;

5. Досегашната ал. 6 става ал. 7 и в нея думите „алинеи 1 и 2“ се заменят с „ал. 1 – 3“;

6. Досегашната ал. 7 става ал. 8 и в нея думите „ал. 1“ се заменят с „ал. 1 – 3“, а думите „3, 4 и 5“ се заменят с „4, 5 и 6“.

§ 8. В чл. 212а се правят следните изменения и допълнения:

1. Алинея 1 се изменя така:

„(1) Който с цел да набави за себе си или за другиго имотна облага възбуди или поддържа заблуждение у някого, като:

1. внесе, измени, изтрие или заличи компютърни данни;

2. използва чужд електронен подпис;

3. неправомерно използва генерирано или обработено посредством система с изкуствен интелект или друга информационна система съдържание, съдържащо имитация на външен вид, поведение или изявление на друго лице,

и с това причини на него или на другиго имотна вреда, се наказва за компютърна измама с лишаване от свобода от една до шест години и глоба до три хиляди евро.“

2. Създават се ал. 3 – 5:

„(3) За деяние по ал. 1 или 2 наказанието е лишаване от свобода от две до осем години, ако:

1. деецът се е представил за длъжностно лице или за лице, което действа по поръка на властта;

2. е извършено от две или повече лица, сговорили се предварително за нейното извършване;

3. е извършено повторно в немаловажни случаи;

4. причинената вреда е в големи размери.

(4) За деяние по ал. 1 или 2 наказанието е лишаване от свобода от три до десет години, ако:

1. причинената вреда е в особено големи размери;

2. деянието представлява опасен рецидив;

3. е извършена от лице, което действа по поръчение или в изпълнение на решение на организирана престъпна група, на група или организация по чл. 321а.

(5) В случаите по ал. 3 и 4 съдът може да постанови конфискация до една втора от имуществото на виновния.“

§ 9. В чл. 217 се правят следните изменения:

1. В ал. 1 думите „три години или с глоба от сто до триста лева“ се заменят с „четири години или с пробация, както и с глоба от петстотин до две хиляди и петстотин евро“;

2. В ал. 4 думите „до пет години и глоба от сто до триста лева“ се заменят с „от една до шест години и глоба от две хиляди и петстотин до десет хиляди евро“.

§ 10. В чл. 218в се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашният текст става ал. 1 и в т. 1 думите „и чл. 217, ал. 1 и 2“ се заличават.

2. Създава се ал. 2:

„(2) За престъпления по чл. 217, ал. 1 и 2, когато предмет на престъплението е частно имущество, наказателното преследване се прекратява, ако пострадалият поиска това.“

§ 11. В чл. 290, ал. 1 думите „до пет години“ се заменят с „от една до шест години“.

§ 12. В чл. 308, ал. 3 след думите „лишаване от свобода“ се добавя „от една“.

§ 13. В чл. 309 се правят следните изменения и допълнение:

1. Алинея 3 се изменя така:

„(3) Наказанието е лишаване от свобода от една до шест години, когато деянието по ал. 1 или 2 е извършено, за да се докаже, че:

1. съществуват или не съществуват или че са прекратени или изменени права върху акции, дялове от търговско дружество или част, или цяло търговско предприятие като съвкупност от права, задължения и фактически отношения;

2. съществуват права, произтичащи от саморъчно завещание или от пълномощно за разпореждане с недвижимо имущество.“

2. Създава се нова ал. 4:

„(4) Наказанието е лишаване от свобода от една до осем години, когато деянието по ал. 3 е извършено с цел имотна облага. Съдът може да постанови конфискация на част или на цялото имущество на виновния.“

3. Досегашната ал. 4 става ал. 5.

4. Досегашната ал. 5 става ал. 6 и в нея навсякъде думите „от сто до триста лева“ се заменят с „от петстотин до две хиляди и петстотин евро“.

§ 14. В чл. 310, ал. 1 след думите „по чл. 308, ал. 2 и 3“ се добавя „и чл. 309, ал. 3 – 5“, а след думите „да постанови“ се добавя „конфискация на част или на цялото имущество на виновния“.

§ 15. В чл. 319 се правят следните изменения и допълнения:

1. Досегашния текст става ал. 1.

2. Създава се ал. 2:

„(2) Когато предмет на деянието по ал. 1 са актове за гражданско състояние, български или чуждестранни документи за самоличност, нотариални актове или нотариални удостоверявания, саморъчно завещание, други документи, удостоверяващи разпореждане с имущество, прехвърляне или учредяване на право на собственост или на други вещни права, наказанието е лишаване от свобода до пет години.“

Допълнителна разпоредба

§ 16. Този закон въвежда изискванията на Директива (ЕС) 2024/1712 на Европейския парламент и на Съвета от 13 юни 2024 година за изменение на Директива 2011/36/ЕС относно предотвратяването и борбата с трафика на хора и защитата на жертвите от него (ОВ, L, 2024/1712 от 24 юни 2024 г).

Преходни и заключителни разпоредби

§ 17. (1) Неприключените наказателни дела, чиято подсъдност се променя с този закон, се разглеждат от съдилищата, в които са били образувани по досегашния ред.

(2) Неприключените досъдебни производства се довършват от органите, пред които са висящи, по досегашния ред.

§ 18. В Наказателно-процесуалния кодекс (обн., ДВ, бр. 86 от 2005 г.; изм., бр. 46 и 109 от 2007 г., бр. 69 и 109 от 2008 г., бр. 12, 27, 32 и 33 от 2009 г., бр. 15, 32 и 101 от 2010 г., бр. 13, 33, 60, 61 и 93 от 2011 г.; Решение № 10 на Конституционния съд от 2011 г. – бр. 93 от 2011 г.; изм., бр. 19, 20, 25 и 60 от 2012 г., бр. 17, 52, 70 и 71 от 2013 г., бр. 21 от 2014 г., бр. 14, 24, 41, 42, 60, 74 и 79 от 2015 г., бр. 32, 39, 62, 81 и 95 от 2016 г., бр. 13, 63 и 101 от 2017 г., бр. 7 и 44 от 2018 г.; Решение № 14 на Конституционния съд от 2018 г. – бр. 87 от 2018 г.; изм., бр. 96 от 2018 г., бр. 7, 16 и 83 от 2019 г., бр. 98, 103 и 110 от 2020 г., бр. 9, 16 и 20 от 2021 г.; Решение № 7 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 41 от 2021 г.; изм., бр. 80 от 2021 г.; Решение № 13 на Конституционния съд от 2021 г. – бр. 85 от 2021 г.; изм., бр. 32 и 62 от 2022 г., бр. 48, 69, 84 и 86 от 2023 г., бр. 18, 36 и 39 от 2024 г., бр. 61, 65 и 97 от 2025 г. и бр. 16, 32, 51 и 59 от 2026 г.) в чл. 35, ал. 2 след думите „чл. 159г“ думите „предложение второ“ се заличават, след думите „чл. 208, ал. 5, предложение първо“ се добавя „чл. 210, ал. 1, т. 6“, а след думите „чл. 212, ал. 5“ се добавя „чл. 212а“.

§ 19. В Закона за борба с трафика на хора (обн., ДВ., бр. 46 от 2003 г.; изм., бр. 86 от 2005 г., бр. 33 от 2008 г., бр. 74 от 2009 г., бр. 68 и 84 от 2013 г., бр. 79 от 2015 г., бр. 24 от 2018 г. и бр. 81 от 2019) се правят следните изменения и допълнения:

1. В чл. 1, ал. 1, т. 4 накрая се добавя „преди, по време на наказателното производство и след приключването му;“.

2. В чл. 4:

а) в ал. 2 думите „заместник-председател на Централната комисия за борба срещу противообществените прояви на малолетните и непълнолетните“ се заличават;

б) в ал. 7 след думите „орган за“ се добавя „координация и“.

3. В чл. 7:

а) в т. 6 думите „за лица от рисковите групи на трафика на хора“ се заличават;

б) в т. 7 след думата „разработва“ се добавя „и участва в“;

в) в т. 9 думата „подслон“ се заменя с „консултативна помощ и резидентна грижа“;

г) точка 10 се изменя така:

„10. разработва, изпълнява и координира изпълнението на Националния механизъм за насочване и подпомагане на жертви на трафик на хора, който се приема с решение на Министерския съвет;“

д) в т. 11 след думите „орган за“ се добавя „координация и“;

е) създават се т. 12 и 13:

„12. изготвя планове за реакция в извънредни ситуации с цел намаляване или предотвратяване на риска от трафик на хора;

13. създава Междуинституционален координационен екип по случаи на трафик на хора и Постоянна експертна работна група при условията и по реда, определени с правилника по чл. 4, ал. 6.“

4. В чл. 9:

а) в ал. 1, т. 2 думата „подслон“ се заменя с „консултативна помощ и резидентна грижа“;

б) в ал. 2 се създава изречение трето: „Лицата от различен пол се настаняват в отделни приюти, с изключение на семействата.“

1. Създават се чл. 24а и 24б:

„Чл. 24а. (1) След като идентифициран лице като жертва на трафик на хора, компетентните органи, извършили идентификацията, са длъжни незабавно да уведомят Националната комисия за борба с трафика на хора, която информира лицето за възможността да получи закрила и помощ по смисъла на чл. 1, ал. 1, т. 4 и 5, ако даде съгласието си за това.

(2) Мерките за закрила и помощ по смисъла на чл. 1, ал. 1, т. 4 включват:

1. консултативна помощ и резидентна грижа - настаняване в приюти за временно настаняване, приюти за последваща реинтеграция и центрове за закрила или други социални услуги;

2. достъп до правна помощ;

3. безопасност и защита на личния живот;

4. обезщетение и компенсация;

5. период за възстановяване и размисъл от минимум 30 дни;

6. особена закрила на лице, жертва на трафик на хора, от съображения за собствената му защита.

(3) Мерките по ал. 2 се определят въз основа на индивидуална оценка на специфичните потребности на жертвата, като се отчитат аспектите, свързани с пола, увреждания и децата, както и всички други индивидуални специфики и нужди на лицето.

Чл. 24б. (1) С решение на Националната комисия за борба с трафика на хора, по предложение на Междуинституционалния координационен екип по случаи на трафик на хора може да бъде предоставена особена закрила по смисъла на чл. 24а, ал. 2, т. 6 за срок до три месеца.

(2) Срокът по ал. 1 може да бъде удължен с решение на Националната комисия за борба с трафика на хора по предложение на Междуинституционалния координационен екип по случаи на трафик на хора въз основа на индивидуалните потребности на жертвата от защита и помощ, но не повече от осем месеца общо.

(3) Предоставената особена закрила може да бъде прекратена преди изтичане на срока, ако вече не са налице условията за нейното предоставяне, с решение на Националната комисия за борба с трафика на хора по предложение на Междуинституционалния координационен екип по случаи на трафик на хора.

(4) Ако лицето по ал. 1 е гражданин на трета държава, за срока на закрилата не се прилагат принудителните административни мерки по чл. 39а от Закона за чужденците в Република България.“

2. Член 25 се изменя така:

„Чл. 25. На лицата, които са жертви на трафика на хора, се предоставя статут на специална закрила за срока на провеждане на наказателното производство, която включва:

1. предоставяне на разрешение за продължително пребиваване на територията на Република България за граждани на трети държави - по реда на Закона за чужденците в Република България, в случай че са изразили съгласие да сътрудничат за разкриване на извършителите на трафика;

2. престой и продължаване на престоя в приютите.“

3. Член 26 се отменя.

4. В чл. 27 ал. 1 се изменя така:

„(1) В случаите на образувано наказателно производство прокурорът се произнася с постановление по искането на лицето, жертва на трафик на хора, за предоставяне на статут на специална закрила в тридневен срок от постъпването му.“

5. В чл. 29 се правят следните изменения и допълнения:

а) досегашният текст става ал. 1 и се изменя така:

„(1) Престоят в приютите се продължава в съответствие със срока, определен в акта по чл. 24б или по чл. 27.“;

б) създава се ал. 2:

„(2) След приключване на наказателното производство жертвите на трафик имат право да ползват специализирана консултативна услуга, услуга за дългосрочна реинтеграция или да бъдат насочвани към други социални услуги по реда на Закона за социалните услуги.“

6. В чл. 30, ал. 1:

а) текстът преди т. 1 се изменя така:

„(1) Предоставянето на статут на специална закрила се отказва или прекратява от органа по чл. 27 преди изтичане на определения от него срок, когато:“;

б) в т. 2 след думите „съгласие“ се добавя „по чл. 25, ал. 1, т. 1“

§ 20. В Закона за административните нарушения и наказания (обн., ДВ, бр. 92 от 1969 г.; изм., бр. 54 от 1978 г., бр. 28 от 1982 г., бр. 28 и 101 от 1983 г., бр. 89 от 1986 г., бр. 24 от 1987 г., бр. 94 от 1990 г., бр. 105 от 1991 г., бр. 59 от 1992 г., бр. 102 от 1995 г., бр. 12 и 110 от 1996 г., бр. 11, 15, 59, 85 и 89 от 1998 г., бр. 51, 67 и 114 от 1999 г., бр. 92 от 2000 г., бр. 25, 61 и 101 от 2002 г., бр. 96 от 2004 г., бр. 39 и 79 от 2005 г., бр. 30, 33, 69 и 108 от 2006 г., бр. 51, 59 и 97 от 2007 г., бр. 12, 27 и 32 от 2009 г., бр. 10, 33, 39, 60 и 77 от 2011 г., бр. 19, 54 и 77 от 2012 г., бр. 17 от 2013 г., бр. 98 и 107 от 2014 г., бр. 81 от 2015 г., бр. 76 и 101 от 2016 г., бр. 63 и 101 от 2017 г., бр. 20 и 38 от 2018 г., бр. 83 и 94 от 2019 г., бр. 13 и 109 от 2020 г., бр. 21 от 2021 г., бр. 25 и 51 от 2022 г., бр. 80, 84 и 106 от 2023 г., бр. 39 и 79 от 2024 г. и бр. 50, 54, 61, 64, 115 от 2025 г. и бр. 17 от 2026 г.) се правят следните допълнения:

1. Създава се чл. 7а:

„Чл. 7а. (1) Не е виновно извършено деянието, което е осъществено от лице, пострадало от трафик на хора, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество.

(2) Не е виновно извършено деянието, което е осъществено от лице, пострадало от престъпление по чл. 155, 156, 158а и 188, ал. 2 от Наказателния кодекс, или от лице, използвано за създаването на порнографски материал, когато е било принудено да го осъществи в пряка връзка с това му качество.“

2. В чл. 83а, ал. 1, след думите „216, ал. 3,“ се добавя „217,“, а след думите „308, ал. 3“ се добавя „309, ал. 4“.